

Kje je mladina?

V današnjem svetu vlada nekak kult mladosti, a samo fizične mladosti. Dejanjsko pa vidimo, da skoro povsod vlada starost. Na oblasti so stari ljudje, politične stranke vodijo stari ljudje, v znanosti in literaturi odločajo stari ljudje. Nobelove nagrade dobivajo stari, kakšno leto pred koncem življenja, in glavni kriterij, po katerem jih podeljujejo, je prav ta, da mu jo je treba podeliti, preden umrje. Kakšen je zaradi tega tudi ne učaka. Tudi v vsakdanjem življenju vidimo, kako malo besede ima mladina in kako malo je poskrbljeno za njene interese. Kje so stanovanja za mlade pare? Kje so posojila, da bi si lahko ustvarili gospodarski temelj za življenje? Kdo dialogizira z mladimi? Kdo jih sprašuje za njihovo mnenje o tem in onem? Vse gre naprej brez mladih, dobri so samo za volivne glasove in za delanje propagande. V Trstu sploh nimamo kake prave slovenske demokratične mladinske organizacije razen skavtov in zdi se, da so nekateri (starejši) kar alergični za tako zamisel. Česa se bojijo od mladine?

Potemtakem se ni čuditi, če se v našem življenju le malo opazi delež mladine. Ne samo v slovenskem demokratičnem življenju v Trstu, ampak v življenju celotnega slovenskega naroda. Mladini dajemo možnost samo v športu in folklori, a kdo se zanima zanjo zunaj teh dveh vej udejstvanja? Kdo jo jemlje kot samostojen dejavnik?

Mogoče je kriva tudi mladina sama, ki je premalo aktivna, premalo delavna in zavzeta za probleme. Toda brez dialoga s starejšimi, s srednjo in staro generacijo problemov ne more niti spoznati, kaj šele sodelovati pri njihovem reševanju. Vsi sku paj se vrtimo v nekakem začaranem krogu. Pritožujemo se nad mladino, da je preveč pasivna in brezbrizna, hkrati pa je ne vzamemo dovolj resno in ji ne pustimo, da bi se uveljavljala in predstavljala resen dejavnik našega javnega, da ne rečemo narodnega življenja oziroma življenja naše manjšine.

Ne moremo pričakovati, da se bo mladina sama javila na delo v prid naših na rodnih zadev. Skušajmo jo pridobiti za to. Receptov za to ni, a vsakdo od tistih, ki bi lahko kaj storili v tem smislu, naj malo pomisli, če bi le ne mogel kaj storiti v tem smislu. Radi bi npr. kdaj slišali po radiu, ali brali v časniku kak pogovor z našimi mladimi, a ne z vedno istimi, o tem, kaj

dalje na 2. strani ■

Zadeva protizidarske lože P2 pokopala Forlanijevo vlado

V zadnjih tednih je bilo vedno več znakov, da Forlanijeva vlada ne bo imela dolgega življenja. To je bilo med drugim razvidno že iz poteka vsedravnega kongresa socialistične stranke, vendar je le malo kdo pričakoval, da bo ta vlada tako hitro padla. Krizo vlade so izvedenci kvečjemu napovedovali za konec prihodnjega meseca, ko bodo na Siciliji deželne volitve, v mnogih občinah pa upravne volitve. Zgodilo pa se je, da je vlada morala odstopiti ob izbruhu novega škandala, ki je povzročil pravi pravcati potres v vrhovih strank dosedanje vladne večine in v vladi sami. Po začetnem zares nerazumljivem obotavljanju je namreč predsednik vlade Forlani dovolil, da so se objavili sezname domnevnih pripadnikov prostozidarske lože P2, ki je postala v zadnjem času predmet pozornosti sodne oblasti, saj je bil proti glavnemu voditelju lože Liciu Gelliju izdan zaporni nalog z obtožbo, da je izdajal vojaške in politične tajnosti. O obstoju in delovanju te lože se je sicer že več let slišalo, vendar se je pristojna oblast ni upala do pred kratkim niti dotakniti. Še zdaj ni mogoče z natančnostjo vedeti, s čim se je ta skrivnostna loža pravzaprav bavila, čeprav obstaja resen sum, da je šlo za tajno središče oblasti, katerega voditelji so stezali svoje roke po najrazličnejših področjih, predvsem seveda po političnem in gospodarskem ter finančnem področju. Ta-

ko bi pač lahko sklepali iz dejstva, da so tej loži baje pripadali vplivni politiki vseh italijanskih strank, razen komunistične, visoki častniki vojske ter voditelji obveščevalnih služb, znani gospodarstveniki in finančniki, nekateri sodniki, časnikarji, visoki državni funkcionarji itd. Sodniki so pri hišni preiskavi med drugim ugotovili, da je voditelj lože Gelli razpolagal s prepisi kočljivih, izredno pomembnih listin, ki so bile in bi tudi morale ostati tajne. Kdo je Gelliju posređoval te listine in zakaj? To je eno izmed vprašanj, ki ga sodna oblast skuša razvozlati, medtem ko se Gelli mudi v tujini, kamor je bil odšel z diplomatskim potnim listom, ker je bil do nedavnega eden izmed zastopnikov Argentine v Italiji. Govori se tudi, da je Gelli hranil v svojem arhivu celo izvirna besedila osebnih kartotek, ki jih je bila svoj čas nezakonito sestavila bivša obveščevalna služba Sifar in ko so jih po sklepu parlamenta leta 1974 sezgali v prisotnosti predstavnikov vlade in parlamenta. Prav posest teh listin pa je baje Gelliju omogočila, da je z raznimi oblikami izsiljevanja začel graditi svoje tajno središče oblasti.

Italijanska javnost je sicer vaje skandalov, ki prihajajo na dan načrtno in »po kapljicah«, vendar vest, da baje pripada taki družini, kot je prostozidarska loža P2, nekaj ministrov in cela vrsta visokih

dalje na 2 strani ■

RAZKROJENI LIBANON

Libanon, s katerim se zdaj že dolgo skoro vsak dan ukvarjajo časniki in radiotelevizijske postaje v svojih poročilih, je slovel do nekaj let nazaj kot ena najbolj mirnih in naprednih, zato pa tudi gospodarsko cvetečih držav v Prednji Aziji. Imenovali so ga azijsko Švico in ta sloves si je tudi zaslužil, ne samo zaradi lepote svojih gor, ki po višini sicer še zdaleč ne dosežejo švicarskih — toda najvišji vrh je vendarle visok 3089 metrov — a se po lepoti lahko kosajo z njimi, ampak tudi zaradi urejene- ga življenja, omike in trdnega gospodarstva.

Danes pa je Libanon pravi sinonim za državo, v kateri vladajo politični kaos, večna državljanska vojna, nered, razdeljenost med fanatične politične tabore in go-

spodarsko propadanje. To se je začelo s tem, da je Libanon pod pritiskom arabskih držav in mohamedanskega dela svojega prebivalstva, ki je sočustvoval s palestinskimi begunci, odprl svoje meje gverilcem Palestinske osvobodilne fronte, da so si postavili tam svoja taborišča in oporišča. S tem se je Libanon izpostavil vpadom in povračilnim udarcem Izraelcev. Izbruhnilo so spori in nemiri med Libanonci sami, kajti krščanski del prebivalstva — skoro točno polovica — je začel sovražno reagirati na navzočnost Palestincev, ki so zapletali deželo v nevarne spore z Izraelom in postajali vse bolj nasilni tudi proti domačinom, posebno krščanskim, mohamedanski del prebivalstva pa je potegnil s Pa-

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 31. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »nezdo sršenov«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »Mesečnik«, variete igralcev Slovenskega stalnega gledališča v Trstu; 15.00 port in glasba ter neposredni renosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 1. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.30 Melodije od vsepovsod; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Leotšnja revija »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Tik'tak; 14.30 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in pregled tiska; 17.10 Nedeljski koncert v tržaškem Avditoriju 1. marca letos; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 2. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 11.35 Paleta orkestrrov; 12.00 Četrtekova srečanja; 12.30 Melodije od vsepovsod; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Otroci pojo; 14.30 Motivi z malega zaslona; 16.00 Mlad ipisci; 16.15 Romantični trenutek; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.00 »Centrala«, radijska igra; 18.50 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 3. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Glasba skozi stoletje; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 15.00 Nove plošče; 16.00 Slovenska literatura v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci — Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Glasbeni trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 4. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Mednarodno leto invalidov; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 a ljubitelje operne glasbe; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 16.00 »Mesečnik«, variete igralcev Slovenskega stalnega gledališča v Trstu; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 5. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Mednarodno leto invalidov; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 a ljubitelje operne glasbe; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: »Spopad s pomladjo«; 16.00 »Mesečnik«, variete igralcev Slovenskega stalnega gledališča v Trstu; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 6. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Posnetek Nedeljskega koncerta v tržaškem Avditoriju 1. marca letos; 11.35 Paleta orkestrrov; 12.00 »Danes in jutri«, oddaja o Reziji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tomi na obisku; 14.30 Gremo v kino; 16.00 »Up naj vam bo zvest prijatelj, maestro«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah; 17.30 Na goriškem valu; 18.00 leta Rodošek, ob 35-letnici igranja; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Zadeva protizidarske lože P2 pokopala Forlanijevo vlado

■ nadaljevanje s 1. strani

državnih funkcionarjev, ni mogla ostati brez posledic. Predsednik vlade Forlani je zaman skušal svojo vlado rešiti z zamenjavo tistih ministrov in podtajnikov, ki ba je pripadajo omenjeni loži. To se mu tudi zaradi premajhne odločnosti ni posrečilo, kar pa je socialističnemu tajniku Craxiju dalo povod, da je sprožil krizo vlade.

Kaj se bo zdaj zgodilo, je težko predvidevati. V trenutku, ko pišemo te vrstice, še ne vemo, komu bo predsednik republike Pertini, ki je takoj začel z običajnimi posveti, poveril nalogo za sestavo nove vlade. Demokristjani so mnenja, naj se takšna naloga ponovno poveri Forlaniju, vladno večino pa bi po njihovem morale sestavljati vse štiri dosedanje stranke (KD, PSI, PSDI in PRI), kateri bi se po možnosti pridružili še liberalci. Ta koalicija pa bi morala vzpostaviti korektne odnose z najmočnejšo silo opozicije, se pravi s komunisti, tako da bi se omogočilo vzdušje razumevanja in soglasja glede temeljnih vprašanj, ki se tičejo pogojev za nadaljnji demokratični razvoj v državi. Ta predlog odločno odklanjajo komunisti, ki poudarjajo, da je treba narediti konec oblasti Krščanske demokracije, se pravi sestaviti vlado, v kateri bi bili predstavniki komunistične partije in drugih zdravih levih sil. Nekateri socialisti pa so že izjavili, da je napočil čas, ko je treba njihovi stranki priznati pravico do predsednika vlade, kar pomeni, da se zavzemajo za to, da bi bil za predsednika vlade imenovan predstavnik socialistične stranke. Socialdemokrati in republikanci bodo po vsej verjetnosti

jeziček na tehtnici, čeprav so se prvi znašli v precejšnjih težavah glede na to, da se kot član prostozidarske lože P2 omenja tudi strankin tajnik Longo.

Na razplet vladne krize bo gotovo vplival potek sodnih preiskav, saj ni izključeno, da bodo prišla na dan nova, morda senzacionalna odkritja, kar vse dokazuje, kako so upravičene zahteve, ki se čedalje odločneje postavljajo v javnosti, o moralizaciji, oziroma prenovi celotnega javnega življenja. To je prav gotovo tudi eden glavnih pogojev za zaježitev inflacije in postopnega odpravljanja hude gospodarske krize.

Kje je mladina?

■ nadaljevanje s 1. strani

Jim leži na srcu, kaj si želijo, česa pogrešajo v današnjih razmerah in pri starejših, kakšni so njihovi ideali, kakšni so njihovi problemi. A ne gre samo za take »javne« pogovore. Vsi starejši, od staršev do političnih mož in gospodarstvenikov, bi morali skrbeti, da bi dobili stike z mladimi in čimbolj vzdrževali take stike ter napravili za mlade, kar se da storiti, tako v skrbi, da jim olajšajo vključitev v poklicno dejavnost, kot tudi v želji, da jih pridobijo za aktivno in odgovorno delovanje in soodločanje v političnih in drugih javnih zadevah. Potem bo dosti manj nezadovoljnih med mladimi in razne ekstremistične stranke in ideologije bodo imele dosti manj krutov iz slovenskih vrst.

RAZKROJENI LIBANON

■ nadaljevanje s 1. strani

lestinci ali pa je izkoristil njihovo navzočnost, da bi prevladal nad krščanskimi prebivalci in prevzel vodstvo države v svoje roke. Tako so se začeli tudi oboroženi spopadi med Libanonci samimi. Od junija leta 1976 imajo zasedeno severnovzhodno polovico libanonskega ozemlja sirske okupacijske čete, ki so prišle v deželo z namenom, da bi zajamčile red in mir, a so jo pahnile le še v večji kaos, ker tudi same posegajo v spopade ali jih celo začenjajo ter vse bolj kažejo namen, da je sploh več ne zapustijo ter priklopajo vsaj del Libanona Siriji, čemur se Libanonci seveda upirajo.

Zdaj je dežela razdeljena vsaj na pet vojaških con in približno toliko političnih taborov, ki so med seboj v pravem vojnem stanju, če izvzamemo morda takoimenovana mirovno silo, to je čete Združenih narodov, po katerih pa pada od vseh strani.

V Libanonu je zdaj okrog 200.000 palestinskih beguncev, seveda z družinami vred. Domačega libanonskega prebivalstva je okrog 2.150.000, ki pa nacionalno ni enotno. Vsi sicer govorijo arabsko, toda okrog 450.000 je krščanskih Maronitov, katoličanov pravoslavnega obreda, ki se imajo za poseben narod. K tem je prišteti še

približno toliko ali več krščanskih Armencev, Grkov in drugih. Hudi sovražniki krščanskih Maronitov so muslimanski Druzi, ki jih je sicer samo okrog 100.000, a uživajo podporo vseh drugih muslimanov v deželi in Sircev. Gospodarsko in kulturno je bila dežela dozdale zelo razvita. Imela je cvetočo industrijo, dobro poljedelstvo in prvovrstno gostinstvo. Zdaj vse to nazaduje in propada. Zaenkrat še ni videti, kako bi bilo mogoče rešiti strašno zavozlane politične probleme v Libanonu, ki je dejansko že prenehal obstajati kot enotna država.

Tudi Libanon je v bistvu žrtev francoske kolonialistične politike, ki je strpala v enotno teritorialno-politično kolonijo versko, narodnostno in gospodarsko zelo različna ljudstva. Tak teritorij se je proglasil leta 1943, v času vojne, za neodvisnega od Francije. Danes očitno razodeva, da kljub videzu ni organska enota in da bi bilo najbolj prav, če bi potegnili kolikor toliko pravično mejo med krščanskimi in mohamedanskimi prebivalci oz. plemeni ter ustanovili dve ali tri ločene države, ki bodo sicer majhne, a bodo zato lahko živele v miru. Predvsem pa bi bilo nujno, da Libanon čimprej zapustijo palestinski gverilci, sirske okupacijske čete in sploh tisti, ki delajo v njem samo zmedo in zgago.

PISMA UREDNIŠTVU

Spoštovano uredništvo
in cenjeni maestro Vrabec!

Dovolite, da tudi mi odbijemo svojo plat zvona. Naš Mladinski pevski zbor se je začel pripravljati za mednarodno tekmovanje v Pratu in za zvezno tekmovanje v Celju že na letovanju ob morju septembra 1980. Program sem izbiral že med počitnicami. Sami predobro veste, kako je težko zbirati in odločati program za tovrstni zbor: težavnostna stopnja, vsebinsko primerna, po možnosti zanimiva skladba, noviteta, ki bo otrokom odkrila nove možnosti izražanja, širila kulturno obzorje in ne nazadnje tudi skladba z umetniško vsebino. Izbrane skladbe za letni program so si po značaju, vrednosti in namenu zelo različne. Vedno skušam vključiti v program skladbe, ki jih drugi Mladinski pevski zbori ne pojejo. Že od začetka sem izbiral med novejšimi oziroma nepoznanimi deli. Seveda sem posegel tudi v našo zakladnico narodnih pesmi, pa tja do renesanse in do sodobnih avantgardnih del. Ko smo kvalitetno zoreli in se glasovno izobraževali, smo postajali vedno bolj kritični in zahtevni do samih skladb. Dobivali smo vabila na razna tekmovanja nastope in zato smo morali še bolj paziti pri izbiri programa. Predobro poznate našo glasbeno ustvarjalnost na tem področju. Prav malo je na žalost dobrih skladb, s katerimi bi se lahko postavili na mednarodni ravni. Zato se že dalj časa vztrajno obračam na naše skladatelje s prošnjami in spodbujanji, naj napišejo kaj novega za naš zbor. Na moje razočaranje se je prav malo kdo odzval, a nisem še obupal!

Ker pa živimo na obmejnem področju, smo morali upoštevati tudi to, da ne bomo nastopali samo pred domačo publiko. Uvideli smo, da bomo prej ali slej stopili tudi pred italijansko javnost (nastopi, tekmovanja, koncerti) in odprla se nam je možnost gostovanja tudi po drugih državah (dodatne težave pri izbiri programa).

Maestro Vrabec nam je po dolgem prigovarjanju konec septembra 1980 prinesel novo skladbo s posvetilom (praizvedba že v začetku novembra!). Pesem »Bazovica« ima veliko vrednost za nas, ki smo tesno povezani z njeno vsebino (velika teža v samem tekstu), ki pa ima drugačen odmev pri poslušalcih, če ga ne razumejo in občutijo. Naj še pripomnimo, da smo lani v Pratu na italijanskem državnem tekmovanju peli v tekmovalnem programu Vrabčevi »Cuk se je oženil« in »Bilečanko«. Pa kaj, ko sta nam prvo nagrajena zbor predstavila za protitutež po dve Kode lyjevi skladbi. Tudi Marjan Gabrijelčič nam je zaupal noviteto »Kralj Matjaž« (november 80) zelo tehtno priredbo goriškega napeva s novimi kompozicijskimi in oblikovnimi prijemi, ki pritegnejo pevca in poslušalca. Skladba je zelo dolga, naporna in tehnično zelo zahtevna, vendar upam, da jo bomo v Celju dostojno predstavili širši strokovni javnosti.

Maestro Vrabec predobro pozna, v kakšnih okoliščinah deluje naš zbor, in dobro ve, da ni realno naštudirati dva kvalitetna programa za dvoje različnih tekmovanj (Prato - Celje). Do zadnjega sem upal, da bomo lahko peli »Kralja Matjaža« v Pratu, vendar ni bilo tako. Naj ne mislijo, maestro Vrabec in vsi ostali, da nam ni bilo težko, da nismo peli niti ene skladbe v svojem materinem jeziku. Vsakdo vam lahko pove, da smo se do zadnje vaje trudili, vendar ni šlo. »Kralj Matjaž« še ni bil izdelan. Mednarodno tekmovanje pa ni »loterija«. Če ... če ... morda ...

Za tekmovanje v Celju (od 28.5. do 31.5.81) smo prijaviili naslednji program:

U. Vrabec: Pesem svitanica - obvezna pesem
M. Gabrijelčič: Kralj Matjaž - noviteta
K. Nystedt: Sok Herren - noviteta
Z. Kodaly: Turot eszik a cigany

Po mojem mnenju je program zelo obširen; domača noviteta, pogled v mednarodno zakladnico (tekst iz Biblije) in Kodaly, ki ga pojejo povsod in ga ni treba posebej razlagati in opravičevati.

Naj se vrnemo k zaključku vašega pisma. Vaše upanje se je uresničilo in dokazalo, da je delo pravilno zastavljeno. Glede usmeritve repertoarja (programa) pa odločam sam s pomočjo nasvetov, ki jih vedno iščem in sprejemam pri vseh, ki jim naš trud nekaj pomeni: v zamejstvu, v matični domovini in med someščani.

Z veseljem sprejemamo vse konstruktivne in kompetentne kritike, to nam samo pomaga za nadaljnji razvoj.

Z največjim spoštovanjem

za Mladinski pevski zbor
Glasbene matice
Stojan Kuret

—o—

NESSREČA ALI ATENTAT?

V Ekvadorju in Kolumbiji ne verjamejo, da bi bili teroristi z atentatom povzročili smrt ekvadorskega predsednika Roldosa, ki je pred dnevi padel z letolom, na katerem so bili tudi nekateri njegovi sodelavci. Namišljeni teroristi so se oglasili po telefonu pri časopisu El Tiempo v Bogotà in dejali, da odgovornost za atentat prevzemajo člani kolumbijskega gverilskega gibanja M-19. Uradni krogi pa opozarjajo, da noben resen znak ne daje misliti na atentat, gverilci skupine M-19 pa po navadi svoje atentate napovedujejo predhodno.

PROSTOR MLADIH

Nova številka »Jambora«

Sedma številka Jambora je predzadnja tega letnika. Njen uvodnik ima naslov »Pred tabori« in v njem beremo med drugim: »Imeli smo jurjevanje v Mačkoljah in na Opčinah. Kljub delno slabemu vremenu smo lahko z njima zelo zadovoljni, saj se je skavtska družina na Tržaškem znatno povečala. Ravno to dejstvo pa nas opozarja na vrsto stvari. Naša organizacija ima v našem prostoru veliko odgovornost. Odgovornost do članov, ki jim moramo posredovati ali vsaj predlagati življenjske vrednote, ki so nam svete. Odgovornost do njihovih staršev, ki nam jih zapajo in ki od nas veliko pričakujejo. Odgovornost do širše cerkvene, narodne, družbene skupnosti, ki ji pripadamo in ki jo hočemo tudi mi pomagati oblikovati. Pred nami so poletni tabori, ki niso le višek skavtskega življenja, temveč tudi stroga preizkušnja našega celoletnega dela. Odgovornost organizacije, predvsem pa voditeljev in voditeljic je torej velika. V skavtskem duhu pa ne gledamo nanjo kot na nekaj morečega, utesnjujočega, nedosegljivega. Za skavte je značilna vedrost, značilen je optimizem, ker zaupamo tako v božjo pomoč kot tudi v same člane in članice. Po naših načelih voditelji namreč samo pomagamo mlajšim, da se sami vzgajajo, da sami gradijo svojo osebnost in se navdušujejo za ideale, ki jih morajo pritegniti, če so res tega vredni in če jih mi napačno ne prikazujemo.

POSKUS DRŽAVNEGA UDARA

V Boliviji je še naprej nemirno zaradi že drugega poskusa državnega udara v zadnjih 15-tih dneh. Uporne sile so zasedle mesto Cochabamba in zahtevale odstop vojaške junte, ki jo vodi general Meza. Ta je z letalskim mostom poslal na kraj upora zveste vojake, da bi zadušili poskus državnega udara. Zgleda, da se je to že zgodilo in da je polvoknik Lanza, ki je vodil upor, ukazal vojakom, naj se vrnejo v vojašnice.

POLITIČNO NASILJE

Ob koncu preteklega tedna je izgubilo življenje v El Salvadorju vsaj 32 ljudi. Sedem mrtvih so našli med novimi spopadi v severni pokrajini Chalatenango, kjer se je vojska poslužila tudi topništva in letalstva v boju z gverilci. 25 civilistov pa je padlo po različnih krajih. Postali so žrtve različno usmerjenih likvidatorskih skupin.

TURISTIČNA PONUDBA LJUBLJANE

V tržaškem časninarskem krožku je bila v torek, 26. t.m., tiskovna konferenca, za katero je dala pobudo Ljubljanska turistična zveza. Njen namen je bil ta, da prikaže tržaški javnosti nekaj najpomembnejših kulturnih prireditev v Ljubljani, ki se vključujejo v poletno turistično ponudbo slovenskega glavnega mesta.

Tako je ravnatelj etnografskega muzeja Kuhar predstavil domače in tuje zbirke te ustanove, ravnatelj festivala Ljubljane Neubauer je prikazal 29. mednarodni festival, članica Sekretariata grafičnega Bienala Škodnikova je predstavila 14. izdajo te mednarodne pomembne pobude, tajnik turistične zveze Jerman pa je govoril o 14. ljubljanski ohceti.

Vsena tega se moramo zavedati. Resnost in poglubitve, ponižnost in odločnost ...»

Takoj za tem uvodnikom sledi članek »Se nekaj besed o splavu — Kaj pravijo psihologi?«, ki ga je napisal Glasbeni Jastreb. Kresnica pa je prispevala članek »Priložnostna beseda ob delavskem prazniku«. S takimi članki hoče, kot se zdi, uredništvo tega skavtskega mesečnika vzgajati skavte k odgovornosti do važnih življenjskih vprašanj in problemov, kot sta npr. ravno odnos do nerojenega življenja in do dela. Visoki Jastreb pa je prispeval članek o francoskem duhovniku in sociologu Michelu Quoistu. Pod naslovom »Duhovna misel — Le v Njem boš našli mir« razvija nekaj misli Martina.

Med drugimi članki vzbudi pozornost »Pismo očeta dveh članov«, to je članov skavtske organizacije, ki vsebuje nekaj kritike in nekaj nasvetov. Opozarja posebno na nujnost, da bi se skavti tudi v svojih recitacijah in nastopih, npr. humorističnih, izražali v lepi slovenščini. V rubriki »Naš nabiralnik« najdemo tudi drug kritični članek o slabostih skavtske organizacije, kot nekoliko polemičen odgovor na neko drugo kritiko, ki je bila objavljena že prej.

Več člankov in reportaž je napisanih z vedrim smislom za smešno plat življenja, predvsem seveda skavtskega. Poročajo nam o njihovih izletih in taborih. Zanimiva je rubrika Taborni ogenj.

Izlet na Gorenjsko in zgornjo Soško dolino

Sekcija Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina je za cilj svojega letošnjega spomladanskega izleta določila Gorenjsko in zgornjo Soško dolino. Izletniki so se odpeljali v soboto, 23. t. m., kmalu popoldne in avtobus jih je še pred večerom pripeljal v Kranjsko goro, kjer je bila priložnost za ogled čudovite okolice in kjer so bili dobro postreženi v Porentovem domu. Naslednje jutro jih je pot peljala na Vršič, kjer je lepo vreme omogočilo, da so občudovali naše vršace, nato pa se je pot nadaljevala proti Trenti, kjer sta bila na sporedu ogled izvira Soče ter obisk trentarskega muzeja. V hotelu Kanin v Bovcu je bilo kosilo, nato pa se je začela pot proti domu. Pred Čedadom so si izletniki ogledali Landarsko jamo in se nato pošteno okrepčali v prijazni osmici med Čedadom in Krminom.

Organizatorji in vodstvo sekcije naše slovenske politične stranke zaslužijo pri-

znanje, ker že več dosledno nadaljujejo z izvajanjem programa, ki omogoča, da čimveč naših ljudi iz devinsko-nabrežinske občine spozna kraje, značilnosti in možnosti tudi ljudi v naši matični domovini.

Za sekcijo Slovenske skupnosti v občini Devin Nabrežina daruje P.G. 10 tisoč lir zaradi odlično uspelega izleta.

—o—

Kongres UIL v Trstu

Končal se je kongres sindikata UIL, ki je izvolil nove osrednje organe. S kongresa je izšlo kolektivno tajništvo. Dosedanji tajnik Fabricci je med kongresom odsto-

Proslava v počastitev

100-LETNICE ŠOLE NA KATINARI

bo v nedeljo, 31. maja, ob 17. uri na osnovni šoli Fran Milčinski na Katinari.

*osnovna šola Fran Milčinski - Katinara
srednja šola Ciril-Metod - Katinara
otroški vrtec - Lonjer
KD Lonjer - Katinara
KD Route - Kolonkovec*

ZAGREBSKA KOMEDIJA ODPOVEDUJE GOSTOVANJE

Vodstvo Slovenskega stalnega gledališča sporoča svojim cenjenim abonentom, da ne bo moglo v letošnji sezoni izpolniti vseh svojih obveznosti. Zagrebška komedija je namreč iz tehničnih razlogov odpovedala gostovanje in tako bodo abonenti prikrajšani za Wassermann-Leighovo glasbeno komedijo Človek iz Manče.

Ker sta priljubljenost zagrebških gostov in pričakovanje njihovih že tradicionalnih vsakoletnih nastopov med našimi ljudmi resnično izjemna, se vodstvo SSG zaveda, kolikšno razočaranje in negotovnost bo vzbudila ta vest. Zato si bo prizadevalo, da do načrtovanega gostovanja pride v jeseni, kolikor pa tudi v tem ne bi uspelo, bo skušalo to delo nadomestiti z enakovredno uprizoritvijo.

Slovensko stalno gledališče prosi vse svoje ljubitelje, še posebno pa abonente, za razumevanje, tiste med njimi, ki si še niso utegnili ogledati Shakespearove komedije Kar hočete, pa opozarja, da bo to delo na sporedu, kot zadnja predstava sezone v Kulturnem domu v Trstu, še v soboto, 30. t. m., ob 20.30.

pil, potem ko se je njegovo ime pojavilo na seznamu članov prostozidarske lože P2, čeprav je poudaril, da se ga zadeva niti od daleč ne dotika. Fabricci pa je vsekakor prisoten v kolektivnem tajništvu, v katerem so zastopani še republikanci, socialni demokrati, socialisti in neodvisneži.

80-LETNICA DR. ANTONA KACINA

25. maja je na Opčinah obhajal 80-letnico dr. Anton Kacin, znan slovenski zamejski šolnik, literarni zgodovinar, urednik in prevajavec. Tako v predvojnem kot tudi povojnem življenju na Goriškem in Tržaškem je bil delaven pri Mohorjevi družbi, v šolstvu in publicistiki ter si pridobil velikih zaslug. To velja še posebno za njegovo prizadevanje za goriško Družbo sv. Mohorja v predvojnem, pa tudi v povojnem času, in na šolskem področju. Objavil je tudi lepo vrsto lastnih spisov literarne in druge vsebine ter nekaj knjig, med katerimi je doživel poseben uspeh učenik slovenščine za Italijane, po katerem je še vedno veliko povpraševanje in je izšel že v drugi izdaji.

Voščimo mu, da bi lahko še dolgo deloval v prid slovenske kulture v zamejstvu in da bi doživel še veliko zdravih in zadovoljnih let.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE v Trstu
Produkcija baletne šole

ŠTUDIJSKI PRIKAZ

G. BIZET

OTROŠKE IGRE

L. BOCCHERINI

BALETNA ŠOLA

v nedeljo, 31. maja, ob 19.30 v Kulturnem domu

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE v Trstu
WILLIAM SHAKESPEARE

KAR HOČETE

komedija v petih dejanjih
režija Branko Gombač

v soboto, 30. maja, ob 20.30 v Kulturnem domu

Zadnje slovo od gospe Eme Tomažič

Velika množica Slovencev s Tržaškega in iz vse Primorske se je v soboto, 23. t. m., udeležila v Trstu pogreba vzorne slovenske matere in težko preizkušene žene ter matere gospe Eme Colja, vdove Tomažič, ki je umrla v sredo, 20. t. m. v starosti 84 let. Na pogreb so prihiteli nekdanji soborci njenega sina, narodnega heroja Pinka

in prijatelji ter znanci njene hčerke Danice, ki je bila skupno z možem, pesnikom in pisateljem Stankom Vukom zahrbtno umorjena marca leta 1944 v Trstu. Prisotni so bili seveda predstavniki slovenskih političnih in kulturnih organizacij, saj je znano, da je pokojnica takorekoč do smrti pozorno spremljala politično in kulturno dogajanje v zamejstvu in pomagala, kolikor je pač mogla.

V mrtvašnici tržaške bolnišnice je verski obred opravil kaplan Silvo Šuligoj, pred odprto grobnico pa so se od rajne gospe Tomažič poslovili Vid Vrevec, ki je govoril v imenu nekdanjih soborcev Pinka Tomažiča in družbenopolitičnih organizacij iz Kopra, dr. Filibert Benedetič, ki je govoril v imenu Slovenske kulturno gospodarske zveze, ter senatorka KPI Jelka Gerbec. Ko so krsto polagali v družinsko grobnico, so se spominu pokojnice z zastavo poklonili člani Tržaškega partizanskega pevskega zbora, ki nosi ime po Pinku Tomažiču.

Naj rajnka gospa Tomažič, ki je v življenju tako pogumno znala prenašati najhujše udarce, mirno počiva v domači zemlji, njen spomin pa bo ostal za vedno zapisan v zgodovini naše Primorske.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Eme Colja vd. Tomažič

se iskreno zahvaljujemo za skrbno zdravniško nego dr. R. Dolharju, primariju dr. M. Kovaču, primariju dr. G. Curriju in osebju bolnišnice, župniku g. Suligoju za verski obred, govornikom za poslovilne besede, predstavnikom Zveze borcev NOV Slovenije in obale predsedniku deželnega sveta Mariu Colliju in drugim predstavnikom oblasti ter družbenopolitičnih in kulturnih organizacij, generalnemu konzulu SFR Jugoslavije Štefanu Cigoju, predstavnikom šol iz Kopra in Trebč, članom Tržaškega partizanskega pevskega zbora za spremstvo in vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

ZALUJOČI SVOJCI

Trst, 28. maja 1981

Zaključna akademija klasičnega liceja

Pred leti je bil običaj, da so naše šole priredile ob zaključku šolskega leta kulturne prireditve z nastopom zborov ali dramsko uprizoritvijo in recitacijami. Mlajši se ne spominjajo prireditev, ki so bila v ul. Croce ali na srednji šoli v ul. Randaccio; tradicija se je ohranila le na osnovnih šolah in še to ne na vseh. Zato je bila letošnja akademija klasičnega liceja prijetno presenečenje in pravi umetniški užitek na odru Katoliškega doma preteklo soboto. Dvorana je bila do kraja zasedena; prisotni so bili dijaki, njihovi starši, vzgojitelji, pa tudi drugi, ki so želeli slediti programu in

STIKI MED ŠOLAMA IZ VIDMA IN NOVE GORICE

V obmejnem pasu je mnogo oblik sodelovanja na raznih področjih, tako na politični ravni kot tudi med različnimi kulturnimi, športnimi in turističnimi organizacijami; manj običajni pa so stiki med šolskimi zavodi, rekli bi, da imamo samo en primer tovrstnega sodelovanja oziroma pobratenja in to je primer tehničnega inštituta »Malignani« iz Vidma in elektrogospodarskega šolskega centra »Branko Brelih« iz Nove Gorice. Do pobratenja je prišlo lansko leto, vendar so bili stiki vzpostavljeni že prej, se ugodno razvijali in so služili tudi seznanjanju s pedagoškim delom, z novimi metodami in problemi, ki jih vsaka šola doživlja. Do ponovnega srečanja je prišlo preteklo soboto, ko so videmski študentje s profesorji in pedagogi bili na obisku v Novi Gorici. V jutranjih urah so v Kulturnem domu priredili koncert pevskega zborov videmske šole, ki ga sestavljajo dijaki, nekateri profesorji in tudi starši dijakov. V svoj program so vključili furlanske in beneške pesmi v prijetnem prepletanju in z dobrim podajanjem. Poleg tega koncerta so odprli v prostorih centra za usmerjeno izobraževanje razstavo del Alda Bressanutija iz Tržiča na temo »Slikovita Furlanija«; v okviru pobratenja so organizirali še nekatere druge manifestacije, kot na primer večer furlanske poezije in večer posvečen furlanski glasbi. Koristna so podobna srečanja, saj pomagajo utrjevati prijateljstvo med narodi, poglobljati vezi med tu živečim prebivalstvom in spoznavati kulturo narodov, ki živijo na stičišču različnih kulturnih tokov.

»oceniti« našo mladino, o kateri se preradi večkrat neobjektivno izražamo. Naši dijaki so dokazali, da lahko veliko ustvarijo, izkazali so se kot gojitelji glasbe, kot dobri recitatorji in igralci. Podali so obsežen recital pod naslovom »Veš, poet, svoj dolg?«, ki je obsegal pesmi naših najboljših pesnikov in dela iz naše novejši zgodovine, socialnih bojev in narodnega upora. Zatem so izvedli Pathelinovo burko o jezičnem dohtarju, v kateri so se nekateri izkazali kot dobri igralci; vsekakor pa so vsi nastopajoči dokazali dobro pripravo in občinstvo jih je navdušeno nagradilo. Za ta večer jim gre posebna zahvala, enako priznanje pa tudi odrskemu mojstru Jošku Lukešu, ki jih je pripravil za nastop. Želja vseh je, da bi tudi v bodočnosti programirali podobne prireditve.

NATEČAJ O PROMETNI VZGOJI

Goriška občinska uprava že dolgo let skrbi za primerno prometno vzgojo šolarjev, ki obiskujejo goriške osnovne šole in ki se udeležujejo posebnega natečaja; pobuda je važna in koristna, saj vemo, da kar se otroci naučijo, potem tudi v glavnem ohranijo. Letos je bilo teh »tečajnikov« več kot sto in med temi tudi nekateri slovenski šolarji. Ob zaključku tečaja udeleženci dobijo tudi primerno nagrado; med nagrajenimi sta letos tudi dve slovenski učenki, in sicer Barbara Obljubek iz 5. razreda osnovne šole v ul. Brolo, ki je zasedla tretje mesto, in Kristina Ožbot, ki se je uvrstila na osmo mesto in obiskuje 4. razred v ul. Vittorio Veneto. Nagrado bosta prejeli na prireditvi, ki bo v soboto, 30. maja, zjutraj na trgu Battisti v Gorici.

Ob 95-letnici msgr. Rutarja

Prav v teh dneh najstarejši izmed sloverskih duhovnikov, Anton Rutar, praznuje svoj 95. rojstni dan, točno pred desetimi leti je dokončal svoje pastirsko delo v pevmski župniji sv. Silvestra, lani je obhajal 70. letnico mašniškega posvečenja, eden izmed redkih duhovnikov, ki je dosegel tako visok jubilej.

Vsako srečanje z jubilentom je izredno doživljeno; v zadnjem času njegovo zdravje ni najboljšo, a veselo in dobrohotno te sprejme v svojo skromno opremljeno sobo: na steni majhno leseno razpelo, portret Simona Gregorčiča, pa Slomška pa Janeza Pavla II., v kotu omarica z dragocenimi knjigami, naslanjač, sredi sobe pogrnjena miza in par stolov, kamor te posede, potem ko ti z nasmeškom na ustnicah dokaže veselje, da si prišel na obisk. To je »delavnica« msgr. Rutarja, kajti še danes mu ni, da bi počival; ustvarjen je bil za delo, za pouk, za nasvet, za dobro besedo, za vzgojo. Koliko generacij, koliko oseb je nagovoril, kolikim je bil v tolažbo; in še danes te ta tolminski sin izzove s svojo bistroumnostjo, natančnostjo in vzgledom, odprta knjiga, ki je zlepa ne odložiš. Vsakokrat ko ga obiščeš, obogatiš na spoznanjih in si urediš razmerja do življenja, do ljudi, do zgodovine.

Predolgo bi bilo, ko bi registriral ves potek razgovora, tolikšen je bil pogled v preteklost, a tudi sedanjost se je izoblikovala v tisočih odtenukih: vprašanja družine, duhovništva, kulture, prosvete. Na obrazu si lahko razbral določeno razočaranje nad današnjimi pojavi, a končno je prevladal optimizem, upanje ob ugotovitvi, da tudi današnji človek gleda v bodočnost ob iskanih neovrgljivih vrednot. »Ni še vse izgubljeno, marsikaj se bo spremenilo na bolje«, mi odgovori monsijor. Ko navržem nekaj vprašanj o pomembnejših dogodkih njegovega življenja, se pogovor razživi, sklene pa po večurnem pripovedovanju o Josipu Abramcu, o semenišču, o goriških škofih, o konfinaciji, o vojnih dogodkih, o župnikovanju; snovi za debelo knjigo. Očara me natančnost podatkov, objektivnost presojanja, bogata vsebina, in jubilentov zaključek: »Večkrat so bile težave, a bilo je lepo...« Poslovim se z željo, da bi bilo še nešteto takih srečanj, obenem z voščilom, da bi Bog ohranil jublanta še dolgo med nami. »Kakor je božja volja«, se glasi odgovor.

E. V.

Msgr. Antonu Rutarju ob visokem življenjskem jubileju iz srca želita še veliko zdravih in vedrih dni tudi uredništvo in uprava Novega lista.

Goriški korzo v cvetju

Proti koncu maja se glavna goriška ulica spremeni v pozorišče tekmovanja med nekaterimi občinami, ki pridejo v Gorico za urejanje gredic; letos so se vabilu odzvale občine Gradež, Lignano, Videm, Bocen, Trst, Tržič, Jesolo, Benetke, sodelovale so pa tudi nekatere druge italijanske občine in Celovec; ta občina je pred palačo pokrajinske uprave postavila kompoziciji cvetlic, ki so predstavljale grb goriškega in celovškega mesta. V okviru tega tekmovanja se vedno vključijo tudi goriška občina, ki preko svojih vrtnarjev uredi gredice na Korzu in nudi vse potrebno tudi rajonom

v mestu, ki želijo sodelovati; letos so se prijavili in pripravili okrasitev v domačem rajonu oni iz Podturna, Podgore, Ločnika in Rojc. Tudi posamezniki lahko okrasijo balkone svojih stanovanj; te in vse ostale je oz. bo ocenila posebna komisija. Hvalevredne so take pobude, saj dajejo mestu novo, pristnejšo podobo, vendar si nekateri želijo, da bi občinski uslužbenci poskrbeli tudi za čistočo in vzdrževanje ostalih gredic in parkov v teku vsega leta, ki so večkrat precej zanemarjeni, tudi nekatere ceste so večkrat v nedostojnem stanju, še posebno v okoliških vaseh.

BODOČI PROGRAMI VEČNAMENSKEGA SREDIŠČA V RONKAH

Pretekli teden se je sestala skupščina večnamenskega kulturnega središča v Ronkah pod predsedstvom Sergia Bozzija in je razpravljala o proračunu za tekoče leto. V tem obdobju vsi izvoljeni sveti obravnavajo proračune in delajo programe za prihodnjo sezono, vsem je skupna ugotovitev, da je razpoložljivih sredstev malo in je zato potrebno ustrezno ukrepati. Za nas Slovence je pomembno zabeležiti, da deluje v okviru tega centra tudi komisija za vprašanja slovenske narodne skupnosti, ki ji predseduje prof. Karlo Černic. In prav za to ko-

dalje na 7. strani ■

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Izredno zanimiva razstava Ivana Čarga

Od 22. maja dalje (do 22. julija t.l.) je v gradu Kromberk pri Novi Gorici, v prostorih Goriškega muzeja, odprta razstava del slikarja Ivana Čarga (1898 - 1958). Razstavljenih je kar 95 njegovih del, ki so strnjena v tri glavna obdobja: impresionizem, socialni in socialistični realizem. Razstava je strokovno odlično pripravljena in nam poleg samih del prikaže tudi Čarovo osebnost, njegovega nemirnega duha, izredno globo

ko slovensko zavest, močan socialni čut do preprostih ljudi, pa tudi priznanje delu pomembnih slovenskih osebnosti, ki jih je portretiral.

Ivan Čargo je po prvi svetovni vojni pripadal krogu goriških slikarjev, ki so drzno zaorali v moderne izrazne smeri, med njimi sta bila tudi Veno Pilon ter Lojze Spacapan. Potem pa se je iz težkih primorskih razmer pod fašizmom zašel v Ljubljano, nato v Beograd in živel samo za svoj poklic. Njegova pot je podobna poti mnogih primorskih umetnikov, ki so po prvi vojni bili deležni bolj nerazumevanja kot pa podpore.

Kljub težkim življenjskim razmeram je Ivan Čargo zapustil dela, ki po svojem nemirnem iskanju — od impresionizma preko kubizma v socialni realizem — po izvirnosti zamisli, kritičnosti do obstoječih razmer, pogosto pa tudi po satiri, ipd. spadajo v vrh slovenskega ustvarjanja. Iz njih pa diha neustavljivi idealizem in zavest pri-

morskih ljudi iz obdobja fašizma ter vera in zavzetost za boljši svet.

Razstavo spremlja odlično urejen katalog z uvodnimi mislimi o življenju in delu slikarja izpod peresa Marka Vuka, ki ga je tudi pripravil skupaj s Pavlom Medveščkom. V katalogu je nekaj posnetkov najznačilnejših Čargovih slik in nekaj pomembnih zapisov o osebnih srečanjih s Čargom, ki so jih napisali Milko Bambič, Kristijan Bavdaž, Avgust Černigoj, Miha Maleš, Olaf Globočnik ter Pavel Medvešček.

Potrebno bi bilo, da se z delom tega velikega umetnika ter njegovim prodornim duhom seznanijo tudi širša slovenska javnost, posebno še v slovenskem kulturnem središču. Tu bi razstava gotovo žela veliko zanimanja, kot ga je svoj čas razstava slikarke Kobilice. Pri Ivanu Čargu pa lahko spoznamo, da nam tudi moderna umetnost lahko veliko pove.

Pomen Čarovega razstave je za Primorsko velik še zlasti zato, ker je od zadnje razstave njegovih del minilo skoraj dvajest let in sta med tem odrasla vsaj dva rodova mladih, ki o primorski likovni umetnosti komaj kaj vedo. Po sili razmer imajo namreč več priložnosti spoznati tuja umetniška dela, še pred domačimi, celo iz eksotičnih dežel.

J. S.

ZADNJA PONOVIŠEV SHAKESPEAROVE KOMEDIJE »KAR HOČETE« V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Shakespeareova komedija Kar hočete je z velikim uspehom zaključila letošnjo sezono Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Občinstvo je z navdušenjem spremljalo predstavo za predstavo in z odobravanjem sledilo bleščeči igri nastopajočih. Komične situacije, ki so tu in tam prikrievale tudi grenke osti, so v dvorani še in še vzbujale smeh in marsikdaj so pri odprti sceni izvabile ploskanje iz občinstva.

Tudi strokovna kritika se je o delu zelo dobro izrazila. Jernej Novak je napisal, da je to »sijajna igra, ki more vzpostaviti čisti svet odrske iluzije, v katerem je vse možno in v katerem je mo goče verjeti vsemu.« Kritiki v mariborskem Večeru pa pravi, da so »tržaški gledališčniki s to vedro in imenitno komedijo zelo uspešno zaključili svojo gledališko sezono. S tem komadom so lahko pokazali vso razkošnost in veselje do igranja ter s tem tudi vso tisto ljubezen do svojega poklica, brez katere ni pravega igralca. Skratka, nadaljuje Dušan Željeznov v Večeru, »bila je predstava, ki bo ostala zapisana v analih Slovenskega stalnega gledališča kot ena boljših predstav.«

Novi zbornik »Razprave in gradivo«

Institut za narodnostna vprašanja v Ljubljani je izdal nov zvezek svojih razprav, ki nosi številki 11-12 ter se nanaša še na december lanskega leta. Institut za narodnostna vprašanja seveda nima nič opraviti s preučevanjem narodnosti ali narodnih oziroma narodnostnih problemov v tradicionalnem smislu besede, ampak pomeni isto kot Manjšinski institut, tj. Institut za manjšinska vprašanja. V skladu z ideološkim pojmovanjem naroda, narodnih manjšin in države kot take pomeni namreč izraz narodnost zdaj v jugoslovanskem marksističnem izrazoslovju isto kot narodna manjšina, ker tako pojmovanje odklanja misel, da bi se mogla kaka narodnost znajti

v položaju manjšine v državi, v kateri živi, kar bi pomenilo, da se ne identificira z njo. Vsaka narodna manjšina v tradicionalnem smislu je torej po tem pojmovanju le narodnost v okviru države, v kateri živi, ne da bi se čutila politično kako povezano z narodom, ki mu dejansko pripada, a živi v drugi državi. S tem pojmovanjem so takorekoč avtomatično rešena vsa manjšinska in teritorialna vprašanja med državami in manjšinsko vprašanje postane izključno vprašanje države, v kateri tista narodnost oziroma manjšina živi. Država pa ji je teoretično dolžna dati vse narodnostne pravice tiste vrste, ki bi jih lahko uvrstili pod pojem jezikovne enakopravnosti in političnega izenačenja glede pravic, a ne v smislu kake teritorialne določene avtonomije. Kljub taki avtomatičnosti pa je vendarle tudi ta teorija v praksi zelo zapletena, posebno glede vprašanja narodnostnega ozemlja.

Revija oziroma zborniki »Razprave in gradivo« se samo delno spuščajo v take probleme, npr. v tej zadnji številki v razpravi Vere Klopčič »Pravni položaj narodnosti v Socialistični avtonomni pokrajini Vojvodini«. Zelo zanimivi sta v tem in drugih pogledih tudi razpravi Lužiškega Srba Jana Solta »Lužiški Srbi — narodna manjšina v Nemški demokratični republiki, tj. v Vzh. Nemčiji, in v razpravi Matjaža Klemenčiča »Razvoj južnotirolskega vprašanja od leta 1915 do

Stoletnica rojstva krščanskega filozofa in znanstvenika Pierra Teilharda de Chardina

Te dni in sicer 1. maja je minilo 100 let, odkar se je rodil moderni krščanski mislec in znanstvenik Pierre Teilhard de Chardin. Ta stoletnica bi šla bolj ali manj neopazeno mimo nas, če se je ne bi bila spomnila ljubljanska »Družina« s člankom, ki ga je napisal Lojze Bratina in v katerem opozarja na njegov pomen in na njegovo veliko osebnost. Pri tem omenja tudi, kako smo Slovenci zvedeli zanj. Takole piše: »Slovenci smo se z njegovo mislijo prvič javno srečali šele leto dni po njegovi smrti, se pravi 1956 (ko je pisal o njem Kocbek), nato pa v času največjega poslušanja za njegovo delo leta 1966 (ko je pisal o njem Trstenjak) in končno že, ko smo dobili v roke kvaliteten prevod njegovih dveh del »Božje okolje« (1975) in »Pojav človeka« (1978).

Bratina tudi piše: »Ker je Teilhard že v svoji osebi združeval znanstvenika in duhovnika, je tudi s svojim delom skušal združiti vero in znanost, fiziko in »ultra-fiziko«, posameznika in družbo, preteklost in prihodnost, tvar in duha. Boril se je za »sintezo stvarnosti« — plehkim scientističnim trditvam in izhitrenim pomirjevalnim težnjam navkljub. ... Niso maloštevilni tisti, ki

so v Teilhardu našli duhovno osvoboditev in mu bodo zato vedno hvaležni.«

»Že od zgodnjih otroških let je bil Teilhard izredno občutljivo povezan s prvina mišljeno in sveta. V teh prvinah lahko najdemo kake pravega mističnega doživljanja. Boga je odkrival »skoz svet«, ki ga je v oblikah pasivnosti in aktivnosti doživljal. Prepričan je bil, da rast zemlje in človekova ustvarjalnost ne moreta pomeniti zgolj nekega eshatološkega igračkjanja, če resno vzame razodetega Stvarnika in človeka-ustvarjalca. Tako je zakoral na pot razvojne misli: »pobožiti ne pomeni razdreti, temveč nad-ustvarjati — ustvarjati v smislu višje edinosti.«

»Ljubezen do sveta« ali poseben odnos do zemeljskih resničnosti je seveda dal tudi njegovi veri poseben ton. Njegova vera je vedno polna, življenjska, močna. Pojmoval jo je kot prečiščen izraz močne življenjske strasti.«

Bratina pa tudi poudarja v svojem eseju Teilhardovo ljubezen do Boga. To mu ni bil beg iz sveta, marveč odgovorna skrb za svet. Opozarja pa tudi na skladnost Teilhardove vere z moderno fiziko o času in prostoru.

Poravnajte naročnino!

leta 1945«. Ernest Petrič pa poroča o predlogih Jugoslavije za mednarodno pravno varstvo manjšin. Pavel Štrajn objavlja študijo »Slovenci na Tržaškem in Goriškem v luči primerjave med šolskimi in demografskimi podatki«. Ta razprava je kljub svoji kratkosti in zgoščenosti odlična in zelo stvarna. Naj omenimo še precej kratko, a zanimivo razpravo Makedonca Dragija Štefanija o makedonskih šolah v Albaniji. Uvod v ta zvezek pa je napisal Silvo Devetak in v njem označuje to številko »Razprave in gradivo«, piše pa tudi že o prihodnji.

Patricija W. Prevorsek

ROJSTVO VESOLJA

Ustroj vesolja zasledujemo sedaj od trenutka po njegovem rojstvu. Takrat se je prebudilo kozmično jajce (majhno visokoenergetsko področje) z nezasišano eksplozijo. 20 milijard let potem je dobilo obliko, kot ga poznamo danes.

Ameriški astronom Edvin P. Hubble je odkril leta 1923 eno najbolj čudovitih skrivnosti, ko je ugotovil, da ozvezdja drviyo proč drugo od drugega, kot da so zletela iz skupne točke v prostoru.

Odkritje Edvina Hubbleja je imelo za posledico nastanek »Big-Bang« (Veliki pok) teorije, katero je kot prvi predlagal belgijski prelat, monsignor Georges Lemaitre, avtor relativnostne teorije o širjenju vesolja, katero je pozneje razvil ameriški fizik ruskega porekla Gamov. Kljub temu, da je njegova teorija razrešila mnogo skrivnosti vesolja, je postala splošno priznana šele v najnovejšem času.

Odpor proti nastanku sveta po »Big-Bang« zamisli je prenehal šele leta 1964, ko sta dva ameriška znanstvenika, A. Penzias in R. Wilson, po naključju odkrila, da celokupno vesolje preplavlja žarčenje s temperaturo 3° nad absolutno ničlo (—270° C). To se pa da razložiti samo z Bing-Bang teorijo. Po izračunu Gamova gre pri tem za ostanek žarčenja mnogo višje temperature, ki je vladala v kozmičnem jajcu pred eksplozijo.

Na sledi razvoju

Ustroj vesolja in značilnosti njegovega širjenja so omogočili znanstvenikom, da lahko zasledujejo sedaj razvoj svetovja postopoma nazaj do njegovega začetka. To zares izredno detektivsko delo so pa omogočila najnovejša odkritja v atomski fiziki in Einsteinova relativnostna teorija.

V naslednjem so prikazane glavne razvojne stopnje po tej teoriji v stalno se menjajočem vesolju: Kozmično jajce je zavzemalo v svojem prvotnem, vezanem stanju neskončno zgoščeno točko s tako visoko temperaturo, da ni mogla obstojati v njej nobena znana snov.

Pred 20 milijardami let je kozmično jajce iz neznanih razlogov eksplodiralo, kar je povzročilo nastanek vesolja. Naravni zakoni in snovne značilnosti, kot jih poznamo, so začeli delovati eno stotisoč milijard milijardinko po eksploziji. Takrat je znašala temperatura več kot tisoč milijard stopinj C. Visoko energetsko področje je v stanju širjenja ostalo na isti temperaturi en tisoč milijard stopinj C do približno ene desettisočinke sekunde. Nato se je začelo počasi ohlajati, dokler ni bila dosežena sedanja temperatura 3° C nad absolutno ničlo.

Oblikovanje elementov

Med 10. in 43. sekundo po eksploziji se je temperatura toliko znižala, da so se začeli tvoriti elementarni delci: elektroni, protoni in neutroni. Po preteku ene minute je dosegla širerča se masa temperaturo, pri kateri so se začeli oblikovati elementi vodika in helija, katerih je največ v vesolju.

Ta proces se je nadaljeval v naslednjih 10.000 letih. Ves ta čas se je širila gosta masa žarčenja helija, devterija in vodika. Ta gigantska krogla je bila popolnoma enotna v temperaturi in gostoti, neprodorna pa je bila za svetlobo. Gostota se je začela spreminjati in grupirati okrog leta 10 tisoč potem, ko je valovje končno postalo prozorno.

V starosti sveta približno dveh milijard let so se začela oblikovati ozvezdja. Prve zvezde so se pojavile tri milijarde let pozneje.

Zvezde so se krčile zaradi gravitacijske sile, pritiska in njihove notranje temperature, dokler niso jedrske (termonuklearne) reakcije spremenile vodika v helij. Napredujoča krčenja in s tem povečanja temperature v notranjosti zvezd so omogočila tvorbo ogljika in težkih elementov.

Nestabilne zvezde

Zvezde, ki so 20-krat večje kot Sonce, so nestabilne. Eksplodirajo kot supernove in razpršijo v prostor težje elemente, ki so potrebni za ustvarjanje življenja. Medzvezdni oblak, iz katerega je nastal naš sončni sistem, se je izoblikoval pred približno 4,8 milijardami let, v dobi torej, ko je vesolje bilo staro 15 milijard let.

Nekako 100 milijonov let pozneje je ta oblak razpadel v meglo, iz katere so v naslednjih 100.000 letih nastali naši planeti.

Najstarejše okamenine na Zemlji so se izoblikovale pred 4 milijardami let in mikroskopsko življenje se je porajalo pred eno milijardo let. Najstarejši fosili datirajo iz dobe pred 600 milijoni let, prve ribe so se pojavile pred 450 milijoni let, prvi sesalci pred 200 milijoni in prvi predhodniki človeka pred 60 milijoni let. Homo sapiens se je pojavil pred 100.000 leti.

Življenje na Zemlji ni edinstveno

Življenje na Zemlji ni edinstveno. Čim so dani zahtevani predpogoji za razvoj življenja, je nujno, da se je pojavilo na več planetih v vesolju, ki imajo slične predpogoje. Vendar je pojav življenja v svetovju izredno redek, ker je za njegov nastanek potreben zelo zahteven splet predpogojev glede izbire snovi, višine temperature, virov toplotne energije in žarčenja. Obstoj primerno hladnega planeta v bližini zvezde, kot je naše Sonce, je prvi predpogoj za to. V našem sončnem sistemu na primer je bil samo en planet sposoben ustvariti življenje. Ostali planeti se nahajajo bodisi preblizu ali predaleč od sonca in so razen tega bodisi preveliki ali premajhni. V dolgotrajnem procesu, ki je trajal eno milijardo let, je omogočil razvoj pri ugodnih kemičnih predpogojih nastanek zelo velikega števila živali in rastlin, ki jih poznamo sedaj na Zemlji. Kljub temu obstoje na njej področja brez življenja. Polarni kraji, vrhovi Himalaje, prostrane puščave še vedno kljubujejo nastanku življenja vrst, ki bi se mogle prilagoditi takim pogojem.

Kakšni usodi gremo naproti?

Poprej je treba odgovoriti na nekaj vprašanj glede usode vesolja. Ali se bo univerzum širil še naprej; ali pa se bodo ozvezdja ustavila in se začela gibati potem v nasprotni smeri? Razne možnosti raziskujejo znanstveniki še naprej. Če se bo vesolje v daljni bodočnosti začelo krčiti, bo temperatura naraščala. Razvojna pot bo šla v nasprotni smeri in izoblikovalo se bo zopet kozmično jajce, katero je eksplodiralo pred 20 milijardami let. Ostalo bo vezano, dokler ne poruši tega stanja neki nam nedoumljiv vzrok, nakar bo zopet eksplodiralo. Ponovil se bo isti življenjski krog.

Eksplodizija supernove

In kaj se bo zgodilo z življenjem na Zemlji? Ali bodo prebivalci našega planeta očitvidci začetka razsula in bodo pomrli, ko bo postala temperatura previsoka?

Ne. Naš planetni sistem je obsojen na uničenje že veliko prej, in sicer tedaj, ko bo naše sonce eksplodiralo v supernovo.

Sonce je staro najmanj pet milijonov let. Njegova temperatura znaša blizu središča okrog 14 milijonov stopinj Celzija. Njegova masa se nahaja v stanju žarčenja (pri spreminjanju vodika v helij), in sicer pri porabi širi milijone ton v eni sekundi. Po tem izračunu zmanjšuje sonce pri gorenju svojo maso, dokler ne bo zmanjkalo vodika, kar se bo zgodilo v približno 5 milijonih letih.

Izguba mase bo skupaj z gravitacijsko silo povzročila krčenje sonca, pri čemer se bo višala temperatura. Ko bo opešalo, bo eksplodiralo v smeri planeta Jupitra. Pri eksploziji se bodo razstopili vsi planeti, ki se nahajajo blizu sonca: Merkur, Venera, Zemlja in Mars. Takšen bo njihov konec. S tem bo izbrisana vsaka zgodovinska sled za osamelim planetom, katerega prebivalci so imeli spoštovanje zbujujoč privilegij, da so odkrili skrivnost vesolja, ne da bi bili v stanju razumeti njegovega smisla ali dojeti njegovo pot.

Prevedel iz angl. B.P.

—o—

Bodoči programi...

■ nadaljevanje s 5. strani

misijo bodo letos v proračun vključili tudi postavko za kulturno dejavnost, računajo tudi, da bi v Doberdobu odprli strokovni tečaj za čipkarstvo, kot jih za druge stroke organizirajo v nekaterih občinah tega območja. Kar se nas tiče, je tudi zanimiva novica, da bodo v sodelovanju s kulturnim središčem v Ferrari priredili večer slovenske kulture. Na skupščini v Ronkah so med glavne potrebe konzorcija vključili ureditev sedeža, ki naj bi bil v Ronkah ali v beneški vili v Turjaku. Kot povsod imajo tudi tu težave z osebjem, vendar računajo, da bodo na podlagi novih ministrskih odredb lahko zaposlili devet oseb v naslednjih dveh letih. Nadalje so obravnavali vprašanja knjižničarske dejavnosti in odprtja oddelka posoškega muzeja, v katerem naj bi podali prikaz dela, od obdobja izpred nastanka industrijskih obratov, v prvi vrsti opis kmetijstva in obrtništva.

MOSOLIMPIADA 80

OOOO SAŠA RUDOLF OOOOOOOOOO 33 OOOO

Ostankino, 2. avgusta 1980

Iz ure v uro je več znakov, da je zanimanje za igre skoraj povsem zamrlo, bolj kot športne dogodke se namreč komentira atentat na bolonjski železniški postaji. Oba studia RAJ-a v radiotelevizijskem centru Ostankino sta prepolna časnikarjev, tonskih mojstrov in tehnikov, še več pa je gostov, časnikarjev drugih držav, ki se zanimajo za najnovejše podrobnosti v zvezi s hipotezami o vzrokih in destabilizacijskih namenih teroristov.

Prostora v radijskih poročilih za vesti iz olimpijske Moskve je seveda zdaj dokaj manj, prav zato pa nekoliko več časa za pogovore s kolegi najrazličnejših narodnosti.

So dnevi, ko v vsakem desetem navidezno prepoznaš znanca, prijatelja, čeprav nadaljnji preverjajoč pogled potrdi, da gre za utvaro. V glavnem inženirju dvakrat, ali trikrat zapored navidezno zagledam Ubalda Vrabca. Široki obraz, vidna pleša, od nikotina porumeneli brki, debelo obrobljena očala — tako se mi ob vsakem pogledu predstavlja znana figura tržaškega skladataelja, publicista, humorista, prijatelja Ubalda Vrabca. Toda podobnost se ustavlja zgolj pri zunanem videzu, že sam hreščeči, neprijetni glas in nesimpatični pristop moskovskega inženirja dokončno odbijeta utvaro. Niti vabilo na krepkajo, ki je vse bolj podobna čistemu alkoholu kot pa vodki, in minisendviči z nabodenimi vžigalicami namesto zobotrebcev, ne izboljša mučnega vzdušja. Pri pomikanju v ozadje z namenom, da se po francosko umaknem iz sobe, me zaustavi na poslovilni požirek krepkaje Serjoža, tehnični nadzornik, verjetno pa ne samo to, nad obema radijskima studijema RAI-a. Vsakokrat so me njegova izvajanja v izredno tekoči italijanščini spomnila na znanca iz tržaškega okolja.

»Si opazil, kako Dostojevski jasno nakazuje v svojih delih pojave nadčloveka, nacizma, ki je z bolonjskim atentatom dokazal, da je še živ v Italiji«, me Serjoža dobesedno šokira z besedami *Razkolnikova* o teoretičnemu vznemirjanju srca.

Sekaje, zavzeto, brezkompromisno padajo besede iz Serjožinih ust in v hipu mi je jasno, na koga me spominja, prava vehementna kopija pisatelja Alojza Rebule v ognju debatnih posegov. Toda že nadaljuje z Dostojevskim: »Vznemirjanje in problem nadčloveka je mučil *Razkolnikova* z razliko z nacisti, ki jih ni prav nič pekla vest po umoru starke, pa tudi ne Lizavete, če se je slučajno znašla na njihovi poti.«

Možnani prično delovati, spominski predalček se odpre: »Razkolnikov ni moral iz osebnih razlogov, pač pa iz globljih, socialnih, da bi svet rešil skupulje, da bi uničil krvosesa, ubijal je, da bi novemu rodu zagotovil univerzalno srečo. Tako se je pričelo, nadaljevalo s čistkami, ki so pokopale tudi nedolžne Lizavete. Kaj je res treba pobiti polovico človeštva zaradi univerzalne sreče, kot so to v praksi izvedli v Kambodži?«

»To je povsem izkrivljeno razlaganje«, pravi Kiril, »Toda prav tako verjetno, kot razlaga o nadčloveku« mu ne ostanem dolžan.

»Marksizem v celoti ne more biti kriv za občasne zablode, ki so celo nujne pri prehodu iz teorije v prakso. Marksizem ni religija, prepletena z miti, pač pa eksaktna znanost.«

»In vendar Dostojevski ni tega mnenja, saj Pjotr Verhovenski v »Besih« pravi o revoluciji — tu smo, dragi moj, pred novo religijo, ki nadomešča staro, zato revolucija šteje toliko vojakov in je tako pomembna stvar ...«

Serjoža: »Vse to je preteklost, danes ima socializem novo, drugačno obliko, ki jo vsak dan lahko vidiš na moskovskih ulicah. In čez deset let se bomo še bolj približali cilju univerzalne sreče, čez 11 še bolj in tako dalje. To je naša pot, vse ostalo pa zavist in propaganda«, končuje razla-

go Serjoža, zdaj že skoraj nič več podoben Rebuli, premalo borben in razvnet, zakaj ne, tudi argumentiran.

Toda prav to, da je debata zdrknila že na raven obnavljanja propagandnih fraz brez vsakega osebnega oplemenitenja, me sili v skrajnost.

»Kakšna je ta drugačna oblika realnega socializma, morda na podlagi Šigaljeve teorije? Se spomniš besed Verhovenskega: res je nekaj dobrega v njegovi knjižici, na primer vohunstvo. Vsi člani družbe vohunijo drug za drugim, vsi so pripravljeni na ovajanje. Vsak posameznik pripada usem in vsi vsakemu posamezniku. Vsi so sužnji, toda enaki v suženjstvu. Naj bo to vzorec družbe ob koncu dvajsetega stoletja?«

Kirilu je dosti razpravljanja o Dostojevskem, čeprav o *Stavroginu* sploh nisva rekla besede.

In vendar nobenega zadovoljstva ne čutim, saj polemika s človekom, ki že zaradi vzgoje in okolja, v katerem je odrasel, ni vaju debate, izgubi kaj kmalu na pomenu in veljavi. Kako vse drugače bi bilo, če bi bila v Ostankinu namesto inženirja in Kirila Vrabca in Rebula.

(Dalje)

— Mihec, jest ne znam kej čakajo Rusi za intervenirat na Poljskem. Sej tu ni več nobeni reči podobno; sej ne poznajo več nobene mere!

— Pej kej je taku hudga?

— Ma pomisli, Mihec: Poljski radio je povedau, de ta narvišja oblast dela ano preiskavo zastran nekšneh nepoštenih ravnanj od Giereka, od njegovga sina, od eks ministra Jaroševiča, sekretarja u Katovicah jn druge reči.

— Eh, kej, sej tudi tle pr nas ministri marsikej pofofnjajo!

— Ma tle smo u kapitalizmi, dragi moj. Ma na Poljskem sumet u poštenje ministrov pomene blatet socjalizem. Tu lahko delajo samo sovražniki proletarjata jn Rusi jemajo prou, ke pravejo, de so u tistem sindakati Solidarnost agenti amerikske CIE.

— Jn kej so do zdej odkrili?

— Ma vse sorte: De so 768 ledi vrgli ven s partije zastran korupcije jn od teh je blo 282 vesokeh funkcionarjev. De tam u Katovicah so si strili zidat vile jn vikende ke so koštale devetstutaužent dolarjev jn de niso neč plačali. Jn so si strili dent nutre tudi pohištvo jn

de je moglo bet vse lušo. Povsod rozamarmor obrobljen se srebrom, vse z narbol finga lesa, jn sauna jn špegli ses kristala. U ano vilo so vsadili dvajsti let stara drevesa, ke so jeh zrlili u anem ljudskem vrti. Jn za naredet tu komplicirano delo so nalašč kupli na Angleškem ano veliko gru. Ti rečem: strašne reči. Jn vse tu pravejo po radji. Če sm jest Brežnjev, ne be neč več čakau.

— Ja, znaš — politika ... Ma že ke govorimo od Poljakov — kej misleš, kaku je blo s tem atentatom na papeža?

— Ja, težko bo kej najdet. Tisti Turk prave, de je vse naredu sam.

— Bežji, bežji! Tolko moža je, de ne bo precu ovadu vse tiste, ke so mu pomagali. Vre kadar je streljau so gvišno stali u gruči njegovi kompanjoni okuli njega, de je lahko bulše miru. Jn magari mahali jn pozdraulali jn, se zna, niso neč vidli.

— Zna bet de je bla tu ana desničarska organizacija. Ke tu so vre najdlj ven, de je u Turčiji biu vpisan med desničarje. Ani pravejo, de je tu naredu zastran referendumu.

— Ma Jakec moj lubi, če je biu desničar, ne bo strelau pruti papeži. Jn kej misleš, de tu zastran aborta je res taku strašno važno. Premisli nomalo! Kòmi je ta papež narbol na poti? Rusam, zastran Poljske. Se zna, Rusi al KGB nimajo neč zraven. Ma jest se spounem, de je u Mehiki Trockega ubou aden, ke ni biu Rus. Ma nekej let pole so ga nardili za heroja Sovjetskega Sojuza. Tudi u Jugoslaviji so pred leti odkrili, de so hrvaški Ustaši jemeli zveze, okuli Belgije, sez KGB. Jn ustaši so tudi desničarji. Jn tudi Pertini sume, de so vsi teroristi povezani jn de niti grejo na vzhod. Tudi tisti, ke je strelau na Kenedija, je jemu veze sez KGB. Zdej povej ti meni, kadu je naroču jn pomagau tistmi Turki za strelat na papeža? — Jest ne znam neč jn nisem vidu neč.